

مذاکره مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه سوم شهریورماه ۱۳۲۱

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - بیانات قبل از دستور آقای اوحیدی و معدل و آزادی
- ۳ - طرح لایحه متمم بودجه کل سال ۱۳۳۱ کل کشور
- ۴ - اعلام اسامی اعضای کمیسیونهای خاص و عرایض و مذكرات
- ۵ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

(مجلس يك ساعت و نیم پیش از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس روز یکشنبه اول شهریور ماه را آقای (ملوسی) منشی خواندند :

۱ - تصویب صورت مجلس

طباطبائی - میخواستیم خدمت آقای رئیس عرض کنم

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست (خیر) صورت مجلس تصویب شد و برای تذکر خاطر آقایان عرض میکنم که قریب يك ساعت است که ما منتظر تشکیل مجلس هستیم و بنده دفعه دیگر آنقدر تأمل نخواهم کرد چنانچه اطلاع تشکیل جلسه داده شد و آقایان حاضر شدند بنده از خدمت آقایان مرخص میشوم

رئیس - شعب را در غیر روز مجلس باید تشکیل داد

امیشود هفتاد نفر آقایان منتظر چهار پنج نفر باشند

۲ - طرح لایحه متمم بودجه

جمعی از نمایندگان - دستور

آقای طباطبائی

(مطالب قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

این مذاکرات مشروح هشتاد و دومین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است :

غائبین با اجازه آقایان مکرم افشار - فاطمی

غائبین بی اجازه : آقایان رضوی - دکتر ضیاء - فیاض - شهدوست - فرخ - موفر - شاهردوی - مشار - اکبر - حمزه تاش - رفیعی

دبستانی - آصف - صادق وزیری - مقدم - کامل ماکو

دیر آمدگان بی اجازه : آقایان نمازی - سلطانی - نقابت - نصرتیان - منشور

وزیر پیشه و هنر و بازرگانی - خواستم عرض کنم که چون به آقای وزیر دارائی اطلاع داده شده بود که شاید قانون متمم بودجه امروز مطرح شود و ایشان هم مجال اینکه مطالعه کاملی در این باب بفرمایند نداشته اند و از طرف دیگر چون طرح این قانون در هیئت وزراء شده بود و بنده سابقه داشتم خواهش کردم که اگر طرح شد و بنده خدمت آقایان حضور داشته باشم و اگر توضیحاتی لازم باشد بعرض برسانم.

رئیس - گزارش کمیسیون بودجه را جمع به متمم بودجه مطرح است. مذاکره در کلیات است. آقای اراقی

لراقی - در موقعی که لایحه بودجه مطرح بود بنده چون دیر رسیده بودم اجازه صحبت به بنده نرسید ولی نظریاتی که بنده داشتم فعلاً در ضمن مذاکرات در متمم بودجه بعرض میرسانم. این لایحه متمم بودجه که چند سال است در مملکت مد شده اساسش این بوده است که قانون بودجه که گذشت یعنی خرج و دخل کشور بطور چار دیواری میگردد و بعد از چند ماه دولت متوجه میشود که باچه اشکالاتی برخورد میکنند آن اشکالات را جمع آوری میکنند و بعنوان قانون متمم بودجه از مجلس میگذرانند کم کم این عمل توسعه پیدا کرد و خارج از حدودی که برای قانون بودجه است این مواد کش پیدا کرد این قانون متمم بودجه که الآن مطرح است آقایان ملاحظه میفرمایند ۵۳ ماده دارد خیلی از مواد این لایحه اساساً و مستقیماً مربوط به بودجه نیست مربوط به قوانین دیگر است مثلاً در این قانون متمم بودجه به واحد پول اشاره شده به قانون دانشگاه اشاره شده به قانون محاسبات عمومی به قانون ثبت اسناد به قانون استخدام کشوری به قانون اوقاف و یک عده دیگر از قوانین همینطور در طی این متمم بودجه وضع مالیات شده مثل مالیات جدید اخذ بدست ریال از هر متر مکعب چوبهای جنگل و هزینه پلمپ بنده از این نظر مخالفت کردم که چه مامی داشت که دولت برای هر يك از احتیاجات و اشکالات که برخورد می کرد لایحه تهیه می کرد و میآورد که ضمیمه همان قانون

میتوانست که این کار را انجام بدهد چنانچه خود دانشگاه این عمل را انجام داده و ضمیمه دانشگاه شد بعد يك مناسبات خصوصی دوباره تجزیه کردند بنده متأسفم که آقای وزیر کشاورزی تشریف ندارند که به ایشان عرض کنم که تشبث به این مسائل عملیات گذشته شمارا جبران نمیکند برای جبران عملیات گذشته خودتان باید راه قانونی پیدا کنید برای این کار. دانشگاه کشاورزی مثل سایر دانشگاه ها استادان و رئیسش باید مقام استادی داشته باشد و حد اقل او باید درجه دکترا باشد شما که این عمل را انجام نداده اید مسلماً در تقاعد و در شورای عالی دانشگاه به اشکال برخوردید که نمی پذیرند شما را اگر آن عمل را انجام داده بودید کسی مزاحم شما نبود چون انجام نداده اید يك جواب بدست و چند ساله را که معلوماتش هم معلوم نیست تاچه پایه است بعنوان مدیر دانشگاه انتخاب کرده اید و به دانشگاه که پانصد نفر درس پانسیون هستند و مهم ترین و بزرگترین دانشگاه های کشور است فرستاده اید آوقت شورای عالی فرهنگ نمی تواند استاد آن جا را برسمیت بعنوان ایستاد بشناسد و حالا میخواهید بزور قانون با آنها تجمیل کنید. همینطور مواد دیگری درس هست بنده خیلی متأسفم که کسانی که این لایحه را تهیه کرده اند خودشان حضور ندارند که جزء بجزء اوقاص را ببینند و گوش بکنند از طرفی آقای وزیر دارائی سابق موقعی که بودجه مطرح بود و عده هایی راجع بتعديل مالیاتها میدادند و مخصوصاً اظهار میکردند که در موقع قانون متمم بودجه اینها را اصلاح خواهند کرد حالا متأسفانه تشریف ندارند و جانشین و قائم مقام ایشان هم که آمده اند البته دوسه روز بیشتر نیست که وارد شده اند و اظهار خواهند فرمود که وارد نیستم آقای وزیر پیشه و هنر و بازرگانی هم که مأمورند که در این قانون اظهاراتی بکنند بنده متأسفم که عرض بکنم ایشان خیلی حاضر جواب هستند ولی خیلی هم علاقمند نیستند که جوابها را مطابق با صحت اظهار بکنند و اگر مقرون بحقیقت هم نباشد اهمیت نمیدهند اما حالا بنده وظیفه

خودم را انجام میدهم و نظریات خودم را عرض میکنم و اوقاصش را ذکر میکنم مخصوصاً بنده سوء جریان اصول اخذ مالیات را بشکل جدولهایی در آورده ام و عرض میکنم و امیدوارم که این امر تأثیر داشته باشد در اخذ مالیات و اصلاح آن در آئیه آقایان مستحضر هستند که سیستم هر حکومتی را میشود بر اهرهای مختلف تشخیص کرد یکدفعه میشود سیستم حکومت را از رویه حکومت تشخیص داد مثلاً توی خیابان که راه میروند می بینید که مأمورین دولتی مثل مگس از سر و روی شما بالا میروند این میرساند که حکومت حکومت دیکتاتوری است ثروری در مملکت است یکی هم از راه وصول مالیاتها که چه جور مالیاتها اخذ میشود و چه مابهة مالیاتها را میپردازند از این راه هم میشود فهمید که چه سیستم حکومتی در مملکت حکمفرماست از این ترتیبی که مالیات اخذ میشود استنباط میشود که يك اقلیت کوچکی اما مقتدر و صاحب تمام شئون و مقامات کشور اینها زمامدار کشورند و خواسته اند تمام خرج مملکت را تجمیل کنند بطلبه راجع و زحمتکش که ابداً در تشکیل این دولت دخالت نداشته اند برای اینکه این قضیه خوب روشن شود بنده مالیاتها را رویش مطالعه کرده ام و بعرض آقایان میرسانم تمام در آمد کشور به سه قسمت متمایز تقسیم میشود اول مالیاتهای مستقیم و دوم درآمدهای غیر مستقیم و سوم درآمدهایی که عنوان مالیات ندارد درآمدهایی است که بعنوان منفعت سرمایه های ملی است که در اختیار دولت است مثل منفعتی که دولت از شرکت نفت اخذ میکند (پول دولت از شرکت نفت) یا استفاده ای که دولت از معادن میکند یا استفاده ای که دولت از پارچه میکند یا از کارخانجات میکند اینها مالیات نیست اینها منفعت سرمایه های ملی است که در اختیار دولت گذاشته شده است. ما دوجور مالیات داریم مالیات مستقیم و مالیات غیر مستقیم مالیاتهای مستقیم را آقایان توجه دارند که پردازنده اش شناخته شده کیست و پردازنده اش میبایست به تناسب استفاده ای که از تسهیلات عالییه کشور میکند پردازد هر قدر مالیاتهای مستقیم در مملکت زیادتر باشد

و بهتر وصول بشود این علامت رشد ملی است و مبرساند که این کشور افراد فهمیده اش زیاد است و افراد با انصاف و با وجدانش زیاد است و آنها که متمکن هستند بیشتر در امر دولت شرکت میکنند و هر چه مالیاتهای غیر مستقیم زیاده تر باشد میرساند که طبقه ای که حاکم و عامل هستند در کشور طبقه ظالمانی هستند و اقلیتی را تشکیل میدهند که خودشان فرار کرده اند از پرداخت هزینه دولت و هزینه را به عهده توده رنجبر گذارده اند مالیاتهای مستقیم که اول عرض کردم در قانون بودجه دو تا عنوان بیشتر ندارد یعنی دو قلم عنوان مالیات مستقیم است یکی مالیات بر درآمد که صد و دوهشت میلیون ریال است دوم مالیات بر ارث و نقل و انتقالات بلا عوض است که دو میلیون ریال است و جمعاً میشود دویست میلیون ریال تقریباً معادل شش درصد از کل درآمد دولت مالیات مستقیمش است اما مالیات های غیر مستقیمش مالیاتهای غیر مستقیم چند قلم است اول مالیات صدی سه مالیات بنزین و نفت مالیات رسومات و زبایح که اینها جمعاً دویست و هشتاد و دو میلیون ریال است این چند قلمی که عرض کردم بعنوان مالیات غیر مستقیم است مالیاتهای غیر مستقیم دیگری هم هست که در بودجه ذکر نکرده است با استتکاف و خودداری شده که کلمه غیر مستقیم رویش بگذارند در صورتیکه غیر مستقیم است ولی در ضمن مالیاتهای غیر مستقیم ذکر نشده از قبیل حقوق کمر کی و مالیات قند و شکر و مالیات راه و عوارض بندری و درآمدهای معاملات بازرگانی دولت غیر از کارخانه ها که اینها هزار و چهارصد و چهل و شش میلیون ریال است جمع کل مالیات غیر مستقیم هزار و هفتصد و بیست و نه میلیون ریال است یعنی مالیاتهای غیر مستقیم معادل پنجاه و پنج درصد و مالیاتهای مستقیم شش درصد کل درآمد دولت است و این میرساند که چقدر ظالمانه این مالیات ها باین سیستم تنظیم شده است . یعنی چه ؟ معنایش را میخواهم عرض کنم یعنی همان اندازه که مالیات قند و شکر را یک فعله پابرهنه که بین راه کرمان و یزد گرسنه و تشنه کار میکنند بعنوان مالیات قند و شکر میدهد همان اندازه هم یکی از مردمان اعیان و خوشگذران تهران میدهند یعنی معادل همدیگر هستند در پرداخت تمام این اقلام

ایست که برقرار بوده و باید رفع شود و عرض کردم متأسفم که آقای وزیر دارائی (که بنده ایشان را مرد شریفی میدانم) اینجا تشریف ندارند که جزئیات باطلاشان برسد تا اقلاً برای قسمت های بعدی این را جبران کنند . مالیات بر ارث چرا باین کمی است همایش دویست هزار تومان است . چه مانعی داشت اگر وضع میکردند که هر کس صد هزار تومان بهش میرسید پنجاه هزار تومان آن یعنی نصفش را به خزانه دولت بدهد ؟ یک پول زحمت نکشیده و مفت که گیر یک کسی می آید چه مانعی دارد که نصف آن را بخزانه دولت بدهد از یکدانه خیار که غذای منحصر بفرد یک عمده است مالیات میکشند و آنوقت از آن مبلغ خطایی که بدون زحمت گیر یک نفر می آید زورشان می آید مالیات بگیرند . مالیاتهای بر درآمد ، مالیات مستقیم در سایر ممالک دنیا زیاد است اگر ما سر مشقمان مملکت امپراطوری انگلیس است در آنجا مالیات ارث تا صدی نود میرسد یعنی کسی که یک میلیون پوند از ارث بدست می آورد هشتاد هزار پوندش مال دولت است یعنی نود درصد آن را باید بخزانه دولت بپردازد همینطور در سایر مالیاتها چه مانعی داشت حالا که ما اسممان را گذاشته ایم مملکت دموکراسی اینها را هم اقتباس میکنیم از ممالک متمدنه دنیا . اشخاصی که در منزل نشسته اند و صرفاً بعنوان داشتن سهام فلان کارخانه یا فلان ملک استفاده هنگفتی میکنند چه مانعی دارد که بیشتر بپردازند همینطور که از آبادی کشور بیشتر استفاده میکنند یا پسر این شخص از دانشگاه استفاده میکنند یا پسر آن عملاً یا برهنه که بین راه کرمان کار میکنند ؟ پس این باید بیشتر خرج مملکت و دانشگاه را بدهد بنا بر این بنده تمنی دارم که هیئت دولت جدید در این قسمت ها یک دقتی فرمایند بارسنکین مالیات را از دوش طبقه رنجبر و فقیر سبک بکنند و حتی المقدور تحمیل بکنند بآن طبقه ای که بیشتر از این تشکیلات استفاده میکنند و در آمد زیادتری دارند آنوقت در قانون متمم بودجه عرض کردم این مواد مختلف که باهم تلفیق شده ترکیب شده این اسباب اختلال و

اغتشاش تمام قوانین ما خواهد بود حالا هم بنده تمنی دارم که اینها تفکیک و تجزیه بشود از هم و آنچه که مربوط بقانون استخدام کشوری است بعنوان مواد الحاقیه بقانون استخدام کشوری بآن قانون ضمیمه شود آن ماده ای که مربوط به وضع مالیات است یک قانون مستقلی وضع شود ، آنچه که مربوط بدانشگاه است ضمیمه بقانون دانشگاه بشود ، که من بعد اگر کسی خواسته باشد قانون دانشگاه را بخواند و بخواند مراجعه بکند بگویند این یک قانون است که در ۱۳۱۶ گذشته چند تا ماده هم در قانون متمم بودجه ۱۳۲۱ گذشته چند تا هم در طی یک تصویب نامه و اختیاراتی که به وزراء داده اند تصویب شده و کیجش بکنند قوانین را منظم و منزه بکنند و از این دستبردها که در قوانین میشود حفظش بکنند این رویه ایست که از حکومت سابق باقی مانده بود که وزراء و هیئت دولت برای طفره از کار خودشان این رویه را اتخاذ کرده بودند که هر اشکالی پیش می آید در طی چندین ماده که باهم ترکیب میکردند در ظرف چند دقیقه می آوردند از مجلس میکشیدند . حالا برای حفظ اصول پارلمانی و حفظ قوانین از تعرضات باید اینکار را کرد یعنی از هم تفکیک کرد و هر یک از قوانین را که در نظر دارید اصلاح کنند و نواقص دارد چرا خود آن قانون بخصوص را می آورند که یکدفعه اصلاح شود و هر جا که یک ماده اش احتیاج پیدا کرد آن را می آورند در جزء اینها میکشند . یکی دیگر میخواستیم عرض کنم اینجا دیدم برای ورئه مرحوم فرزین یک شهریه ماهی چهارصد تومان معین کرده اند البته آقای فرزین یک مرد شریفی بود و خدماتی در این کشور کرد ولی آیا واقعاً خانواده شریف که پریشان باشند منحصر بایشان است ؟ هنوز هم معتقد باصول اشراف پرستی هستیم ! ده هزار نفر آموزگار وزارت فرهنگ دارد یعنی معلم مدرسه ابتدائی که اینها بطور کثرات میروند خدمت میکنند سالی چند نفر از اینها میمیرد بچه هایشان در کوچه ها سرگردان میمانند هیچکس بفکر اینها نیست چندین هزار نفر کارمند جزء دروزارخانه ها و ادارات دولتی در شهرستانها

سرگردانند آلهائی هم که مشمول قانون استخدام کشوری هستند تازه سی و چهل ریال بیشتر حق ورثه شان امی شود کسی دیگر هم این فکر را امی کند ولی وقتی يك کسی میمیرد که ورثه او کسی است که نفوذ دارند و میتوانند با تلفن و کاغذ و ملاقات مزاحم دولت بشوند برای آنها چهار صد تومان در ماه نوشته میشود. بنده هم عرض کردم مرحوم فرزین مرد شریفی بود و باید از ورثه اش قدرشناسی کرد اما باید رعایت تعادل را کرد بنده کاری را میدانم که در ضمن کار افتاد و مرد و بچه هایش گرسنه اند هیچکس سراغ آنها را نمیگیرد و بوزارتخانه هم که مراجعه میکنند ابداً اعتنائی نمیکنند، میگویند جهنم که بچه های او گدائی میکنند محل نداریم و در مقابل او هزار عذر قانونی و غیر قانونی میترانند ولی در برابر ورثه يك چنین اشخاص ماده مخصوصی در ضمن قانون متمم بودجه پیش بینی میکنند اینها می رساند که هنوز دولت ما، مجلس ما آشنا به اصول پارلمانی و رعایت پارلمانی نیستیم.

رئیس - آقای ابوار.

ابوار - آقای مخبر و آقای وزیر جوابهای آقای اراقی را حاضر شدند بدهند لذا بنده جواب میدهم. بیاناتی کردند آقای اراقی مثل این بود که خودشان هم در مدرسه نظام درس میدهند و الا اگر رجوع میکردند بسوابق میدانند بنده در دوره دوم و سوم بوده ام ولی از دوره چهارم که در مجلس بودم از آنوقت ترتیب دولت این بوده است که بعد از اینکه قانون بودجه از مجلس میگذشت از برای عمل تا آخر سال وزراء هر وزارتخانه يك عملیاتی داشت برای این عملیات ممکن نبود در بودجه هی ذکر کنند رویهمرفته برای اصلاح عملیاتشان که بتوانند بودجه را مطابق آن ترتیبی که لازمست و در مجلس گذشته است بموقع اجرا بگذارند مواد محتاج الیه خودشان را جمع میکردند بعنوان متمم بودجه و موادی که باید عمل کنند میآوردند. مثلاً برای وزارت جنگ يك چیزی محتاج الیه بود که میشد از برای هر واحد واحد يك ماده بیاورد همینطور معارف همینطور خارجه اینها رویهمرفته

آنوقت مجدداً موادی که میآید اینجا که قانون متمم بودجه را از آن مواد تنظیم کرده اند و این سابقه را که گذاشته اند از برای سهل بودن کار است و الا اگر اینطوری که میفرمائید برای هر يك از اینها بنا بود يك لایحه بیاورند با این وقت مجلس و این جریانی که ما در کار داریم نه بودجه تمام میشد و نه کار دولت تمام میشد و این ترتیب برای تمام کردن کار صحت بهترین راه است. راجع بآن حقوق زیاد بنده کاملاً موافق با نظر شما بودم و مخالف بودم که برای یک نفر ماهی چهارصد تومان معین کنند لکن موافق با مخالف بودن در يك ماده یا يك ماده دیگر را در موقع خودش ممکن است اظهار کنند پیشنهاد میکنند اکثریت مجلس موافقت میکنند رد میشود والا اساس آن که چرا این مواد تنظیم شده است عرض کردم سابقه دارد و انشاء الله امیدوار هستم شما بر کردید بادوار مجلس و ببینید از دوره چهارم تا بحال قانون متمم بودجه بهمین ترتیب جریان پیدا کرده است اگر بخواهیم اساسش بهم خورده شود یعنی بودجه ها وقتی که به مجلس میآید وزراء احتیاجات خودشان را تا آخر سال نسبت باموری که پیش میآید در نظر بگیرند نسبت به بودجه ای که نوشته اند آنرا هم باینصورت در بیاورند بنده موافق هستم و مجلس ناچار است که تمام مواد بودجه را ببیند و تصویب کند و بهر صورت ما باید متمم بودجه و قانون بودجه را تماماً در مجلس بگذرانیم.

رئیس - آقای فرمافرمائیان.

فرمافرمائیان - البته آقایان سابقه کامل دارند که بودجه يك امری نیست که ما مختار عیش باشیم یا در واقع ابتدا بساکن این عمل را کرده باشیم بلکه بودجه يك موضوعی است علمی و عملی که در ممالك غربی سالهای دراز و قریب است متداول است و برای این امر يك چیزهایی قائل شده اند که بودجه یعنی چه. بودجه بطوری که بنده آن اندازه علم و اطلاع دارم (اگر فرهنگستان مداخله نکرده باشد و تغییراتی نداده باشد در این کلامه که مورد استعمال است) بودجه یعنی پیش بینی جمع و خرج مملکت و این پیش بینی در تحت يك نقیذاتی واقع شده است که باید آن روال تعقیب بشود والا

يك بودجه ای میشود که ما مختار آن میشویم البته ما نمی داریم و اشکالی ندارد ولی تطبیق نمیکند با آن کلامه که ما با آن آشنا هستیم اگر آقای مخبر و اعضاء کمیسیون بودجه در این تعریف و توصیفی که عرض کردم اختلاف نظری نداشته باشند گمان نمیکنم با هم اختلاف نظری داشته باشیم ولی اگر اختلاف نظر داشته باشند و به بنده بفرمایند که اشتباه میکنی و بودجه اینطور نیست آنوقت البته راه حرف باز میشود ولی در صورتیکه اختلاف نظر نباشد متمم بودجه هم تکلیفش معلوم است متمم بودجه دنباله و مکمل آن بودجه است که در يك اوقات معینی به مجلس شورای ملی باید تقدیم شود و آن اندازه که بنده در ادوار گذشته که افتخار و کالت داشتم اطلاع دارم در موضوع بودجه و متمم بودجه همین نظر بود و اشکالی پیش نمیآمد و بنده مخصوصاً برای اینکه شبهه نشده باشد به آقای مخبر و آقایان اعضاء کمیسیون بودجه تذکر میدهم که بودجه که در سال ۱۳۰۷ گذشته است متمم آن بودجه هم در همان تاریخ گذشته دارای هفده ماده بوده و بنده واقعاً اگر تکراری نداشتم که تضييع وقت مجلس بشود آن هفده ماده را اینجا از صدر تا ذیل قرائت میکردم که آقایان ملاحظه بفرمایند که در آنجا يك جمله يك سطر يك ماده که شبیه این متمم بودجه ما باشد وجود ندارد و يك متمم بودجه ایست که بهیچوجه این ایرادی که در این متمم بودجه وارد است در آن وارد نیست در اینجا بنده هر چه مطالعه کردم در این ۵۹ ماده که بعنوان متمم بودجه تنظیم شده است اگر بخواهم خیلی مساعدت بکنم با نظر کمیسیون بودجه ممکن است بیست یا بیست و دو ماده اش را تماس داد با موضوع بودجه ای یعنی با موضوع جمع و خرج مملکت. البته متمم بودجه در چه مواردی مورد استعمال پیدا میکند؟ در موردی است که دولت بودجه خودش را پیش بینی کرده باشد و تقدیم کمیسیون بودجه کرده باشد از کمیسیون بودجه هم تقدیم مجلس شده باشد بعد در اثر يك حوادث مملکتی يك تغییراتی را يك ضرورتی ایجاب کرده باشد و يك مسئله فوق العاده باشد که در بوجه گنجانده نشده و در متمم بودجه می آورند یا این

که در اقلام خرج معلوم شود که يك موضوع مهمی از قلم افتاده یا از يك ستون بودجه بيك ستون دیگری يك نقل و انتقالی ضرورت پیدا کرده است چون در بودجه حسابی نقل و انتقال هم ممنوع است حالا بنده امیدام در این ده پانزده سال اخیر این قسمت چطور جریان داشته است البته چون تمام اقتدارات در يك دست یا چند دست بوده است امیدام نقل و اتصالات هم دست کمیسیون بودجه و مجلس بوده است یا خیر ولی این اصل مسلم است که وقتی يك بودجه تنظیم میشود و تقدیم مجلس میشود بعد از تصویب مجلس يك وزیري و يك وزارتخانه ای حق ندارد که اصلاً ولو صد تومان از يك ستونی بانظر خودش نقل و انتقال بدهد به ستون دیگری آنکه بیايد صرف يك مخارجی بکند که اصلاً مربوط به بودجه نیست این کار صورت قانونی ندارد و اگر بنا باشد ما بیایم این در را بگشاییم که هر عملی که واقع شده است از طرف وزارتخانه یا در نظر دارند انجام دهند مثل يك سبد و زبیللی هر چه هست بریزند آن و بنام متمم بودجه بیاورند آن در واقع بودجه نیست و این در واقع يك امر خلاف و خطائی است که مجلس شورای ملی مرتکب شده یعنی اگر این کار بشود و این باب مفتوح بشود اصل آن بودجه از بین میرود و بنده تصور میکنم که اگر در این متمم بودجه بخواهیم ماده به ماده بحث کنیم و رأی گرفته شود اگر بودجه تفصیلی را آورده بودید به مجلس وقت را کمتر میکرد و حالا برای این که چنانچه ثابت بکنم به آقایان و توجه آقایان اعضاء کمیسیون بودجه را جلب کنم بطور خلاصه عرض میکنم توجه آقایان را معطوف میدارم به موا ۱۳، ۱۸، ۳۱، ۳۶ این قانون مثلاً ماده ۳۹ این قانون راجع به آموزشگاه عالی مشهد است به بنده بفرمائید آموزشگاه عالی مشهد چه مناسبت دارد با جمع و خرج مملکتی وقتی که يك آموزشگاهی تشکیل شد البته يك خرجی دارد ولی چه مانعی داشت که این را در متن بودجه بگذارند این که يك چیز از قلم افتاده بود که محتاج باشد در متمم بودجه گذاشته شود اگر شما بخواهید اطایر این را در متمم بودجه بگذارید ممکن بود که

سر بزند به دو دست ماده عرض کردم متمم بودجه برای يك خرج ضروری و فوری و احتیاجات مملکتی است که از قلم افتاده است مثلاً فلان احتیاج برای فلان شهر بود و در موقع تنظیم بودجه از فلان شهرستان نتوانسته اند بموقع برسانند والا يك وزارتخانه ای با این تشکیلات عریض و طویل و حسابداری ها و سابقه که در امر بودجه داشته و دارند اینها را باید در موقع خودش جمع کنند و در متن بودجه بگذارند این فکر چیست که آموزشگاه مشهد از قلم افتاده است حالا که از قلم افتاده است باید بگذارند برای سال بعد . . .

مخبر - از قلم نیفتاده در بودجه تفصیلی هم هست
امیر تیمور - آقا پیشنهاد حذفش را بفرمائید که بماند برای سال بعد .

دکتر طاهری - این مطالب در کلیات موضوعی ندارد خوب است در مواد بفرمائید .

فرمانفرمایان - مثلاً فرض بفرمائید در ماده ۳۱ راجع به وامهائی است که دولت دارد و ام دولت را باید جزء محاسبات عمومی و خرج بودجه تکلیفش را معین بفرمائید قانون محاسبات عمومی است در این مملکت و هنوز هم ملغی نشده است البته وام يك امر دو جانبه است دو طرفه است لابد در آن قراردادی که يك بانکی به يك وزارتخانه یا يك بنسگاهی وام میدهد يك شرایطی در نظر گرفته شده که حاکم است بعمل طرفین و چه ضرورتی دارد که شما در تحت دو سطر سه سطر بطور خلاصه مینویسید که فلان وزارتخانه وامش را اینطور استهلاک کند مثلاً سالی صد و پنجاه هزار تومان بدهد استهلاک کند البته هر چه در قراردادش دارد مکلف است بهمان ترتیب استهلاک کند مگر بنا بر این بوده است که وام را پیردازد مگر معاف است از پرداخت وام که شما این ماده را در این جا گذاشته اید و اجازه داشته است که این وام را از يك بانکی از يك بنسگاهی از يك مؤسسه بکند و در واقع مطابق همان اجازه او مکلف است مطابق شرایطی که وام باو داده شده است عمل کند و لازم نیست که در متمم بودجه تکلیف برای او معین کنیم قانون محاسبات عمومی در این باب متذکر شده است . مثلاً در ماده

۱۸ نوشته میشود استخدام آقای هاری ربرنس برای کارهای محاسبائی نفت است اجازه میشود بنده کاری ندارم شاید وجود او خیلی هم ضرورت داشته باشد شما يك قانونی داشتید در ایام گذشته برای استخدام مستخدمین خارجی در دوره چهارم و پنجم عمل بر آن قانون میشد اگر نقض شده باشد باید حالا هم طبق آن عمل شود و استخدام فلان شخص از اتباع خارجه شرایط استخدامش باید منطبق با آن قانون باشد این شخص اگر امروز وجودش لازم است استخدام او چه ربطی بقانون متمم بودجه دارد اگر شما بخواهید این کار را بکنید پس تمام امور مملکتی باید در متمم بودجه يك سطر برای او باشد (دکتر طاهری - این استخدام تجدید میشود) تجدید چه فرقی با استخدام دارد؟ تجدید هم يك استخدام جدیدی است مستخدم خارجی که شما میخواهید استخدام کنید در این مملکت بکنفر که نیست پنجاه نفر شصت نفر ممکن است باشد پس تمام اینها را در متمم بودجه بنویسید اگر برای صرفه جوئی کاغذ است پس برای چه وزارتخانه مربوط يك لایحه میآورد که فلان آقا را ما میخواهیم استخدام کنیم و استخدامش خاتمه پیدا کرده است (دکتر طاهری - مگر این لایحه نیست؟) عرض کردم در اینجا نباید باشد و الا تمام مطالبی که تماس با امور مملکتی دارد باید در متمم بودجه بیاورید مثلاً میخواهند يك مالیات جدیدی وضع کنند وضع مالیات جدید يك تشریفاتی دارد و باید بآن تشریفات مقید بود باید وزارتخانه لایحه ای تهیه کند و بیاورند این جا که مثلاً صلاح و مقتضی میداند که چوبی که از جنگل بریده میشود هر متر مکعب دو تومان گرفته شود باید لایحه اش بیاید بمجلس و از مجلس برود بکمیسیون مربوطه اش و در آنجا بحث شود باز در مرتبه میآید بمجلس و دو شور باید بشود و شما میخواهید تمام این تشریفات را بر طرف کنید و کمیسیون بودجه در تمام این موارد و کیل در توکیل باشد و تمام این کارها برود به آن کمیسیون البته تمام کارها سهل میشود ولی خلاف رویه است و نباید بشود ممکن است بکنند ولی نباید بشود . در ماده ۱۳

راجع به کارهای مقاطعه کاری است البته در سه سطر این جا نوشته شده ولی آن اندازه که اطلاع دارم و همه اطلاع دارند اگر کار مقاطعه کاری عبارت است از ساختمان راه ها ساختمان راه آهن ساختمان ابنیه در این شهر و در نقاط دیگر که این يك کار کوچکی نیست آقا شما در این جا در سه سطر در يك ماده در نوی لایحه متمم بودجه يك اختیاری از مجلس میگیرید این در عمل چه صورتی پیدا میکند ممکن است سر بزند به چه مبلغی؟ تجدید نظر در امور مقاطعه کاری ممکن است سر بزند به چندین میلیون تومان و شما در واقع اجازه خرج چندین میلیون تومان را از مجلس گرفته اید کی مسئول است؟ خود آقایان نمایندگان اگر شما ها مسئولیت را قبول میکنید بنده هم اعتماد دارم از رفقای من هستید ولی بعقیده بنده این موضوع مربوط است به چندین میلیون خرج و باید لایحه علیحده برای آن تنظیم شود . عرض کنم در این لایحه متمم بودجه ما میخواهیم حرف بزنیم ولی دو سه نفر که حرف زدند آقایان میفرمایند مذاکرات کافی است بعد تصویب میشود میرود پی کارش ولی اگر در هر کدام از این مواد که مربوط بیک امر مستقلاً است مربوط به کار يك وزارتخانه علیحدما نیست و توضیحات لازم در اطراف آن باید داده شود اگر يك لایحه مستقلاً می آمد البته همه آگاه می شدیم و جزء دستور واقع میشد بعد از آنکه از موضوع همه علم و اطلاع کامل پیدا میکردیم رأی می دادیم ولی با این شکل که هست بحث در اطرافش نمیشود که اطلاعاتی بدست آورده شود و بنده رأی نمیدهم چون ممکن است چندین میلیون تومان بخرج شما اضافه شود شما در آن بودجه تفصیلی و جمع و مخرج مملکتی که عرض کردم بودجه یعنی آن شما این را پیش بینی کرده اید یا نکرده اید اگر پیش بینی نکردید از کجا محل در آمدش را پیدا میکنید . الا آن آذربایجان معارفش طوری است که برای تشکیلات معارفی در شهرهای مهم آذربایجان که سالی چندین میلیون تومان این دولت استفاده از درآمد آن شهرستان میکنند يك مدرسه ندارد (دکتر طاهری - دو میلیون تومان بودجه

دارد) يك خانه كرایه كه مدرسه را در آنجا تشكيل داده بودند صاحبش رفته است اجرائیه صادر کرده است و معارف را از آنجا انداخته است بیرون (رضوی - اگر بسایر ایالات قیاس شود بهتر است) سایر ایالات هم همینطور است توجه بفرمائید بنده خطابم به آقایان نمایندگان سایر ایالات و ولایات هم هست بنده نماینده سایر ایالات و ولایات هستم اگر این عرضی كه میکنم صحیح است و اگر همینطور است پس انگشت بگذارید روی این لایحه و رأی دهید با این ماده تنها چندین میلیون تومان بآن بودجه تفصیلی كه بشما وعده داده اند بعد بیاورند اضافه خواهد شد و بنده نمیدانم چه صورتی پیدا خواهد كرد و بنا بود كه اقلام جزء بودجه های تفصیلی در كمیسیون بودجه مطرح شود و با این ترتیب چندین میلیون تومان اضافه خرج پیدا خواهد شد باز هم از بهداشت فارس و خراسان و آذربایجان باید بزنند و این خرج را در اینجا بكنند برای اینكه فلان بنا در اینجا ناتمام مانده این جان كلام است. مثلاً فرض بفرمائید در ماده ۳۶ قانون متمم بودجه مینویسد يك كامیونهای در سال ۱۳۱۴ وارد شده است برای شركت حمل و نقل خراسان و میخواهند آن كامیونها و لاستیکهای كه وارد شده است از كمرك معاف كنند نمیدانم چه جریان اداری بوده است كه محتاج به این معافیت شده است كه در ۱۳۱۴ این كامیونها وارد شده و این معافیت را امروز شما میگویید در متمم بودجه سال ۱۳۲۱ قبول كنید این را امروز آورده اند بنده كه در ۱۳۱۴ و كیل نبوده ام از جریان این كار اطلاع ندارم آقایانی كه تشریف داشتند ممكن است ریشه عمل پیش آن آقایان روشن باشد ولی بنده اطلاع ندارم و تعجب میکنم كه چرا بنده اینطور سؤال میکنم ولی ناچارم بنده مثل يك آدمی هستم كه از آزمون بیفتد و نمیدانم كه چرا این كامیونی كه در ۱۳۱۴ آمده است حالا میخواهند معافیت كمركی آنرا تصویب كنند این چه امری است و چه صورتی دارد كه در این مدت معافیت این كامیون و لاستيك را نخواستند و در صورتیكه از آن تاریخ سه دوره مجلس گذشته و حالا جزء

مواد متمم بودجه شده. این جریانی را كه عرض كردم من باب مثال است ولی ما اینجا با كمیسیون بودجه يك اختلافی داریم یا اینكه باید بفرمایند كه فرهنگستان بودجه را طور دیگری تعبیر و تفسیر کرده است كه بنده به آن علم ندارم كه بنده هم یاد بگیرم در آتی یا آنكه اگر بودجه آن چیزی است كه بنده عرض كردم (رجوع بفرمائید به تمام كتب علمی) بودجه عبارت است از پیش بینی مخارج و عوائد ملكت كه در يك ستون عوائذی كه از مات گرفته میشود در آنجا بعنوان جمع منظور میشود و مخارجی هم كه برای همان ملت باید بشود آنرا هم بعنوان خرج اگر بودجه این است كه این لایحه اشتباه دارد و بدون غور و بررسی كامل تنظیم شده است خیلی معذرت می خواهم البته آقایان علمتان اطلاعاتان تجربه تان خیلی از بنده بیشتر است ولی به آقایان عرض میکنم كه در اینجا مصدر يك اشتباه بزرگی شده اند و نباید این اشتباه بشود و هر جا كه جلوی را بگیرند برای آینده نفع دارد چون آقایان متكسی میشوند باین كه كار سابقه دارد مثلاً مجلس دوره دوازدهم هم لایحه متمم بودجه را همینطور تصویب کرده است بنده عرض میکنم آن مجلس هم بخطا رفته است و بنده هم اگر امروز رأی بدهم و آقایان هم این لایحه را تصویب بفرمایند این يك منطقی میشود كه بعد بگویند كه مجلس دوره سیزدهم هم كه مطالب درش بحث میشد بمراتب بدتر شده مثلاً ملاحظه بفرمائید چنانچه در اینجا هم اشاره شد این قانون متمم بودجه مالیات وضع کرده است بتمام مواد قانون استخدام دخالت کرده در صورتیكه مورد نداشته است بودجه یعنی رقم و در قانون متمم بودجه باید بنویسند كه آن صدریال را از فلان ستون و فلان فصل برداشتم و بكنجا اضافه كنیم و الا اگر تاربخچه بنویسید این دیگر بودجه نیست مثلاً اینجا در اكثر مواد قانون ترفیع كارمندان لیسانسیه و دكترها شما در اینجا برای آن ها در واقع يك اساسی را قائل شدید در صورتیكه بنده در موقع بحث اولیه در بودجه اگر نظر آقایان باشد در شش ماه هفت ماه

قبل از این عرض كردم كه ما يك قانون استخدامی داشتیم كه پایه استخدام مستخدمین را روی يك پایه خوبی گذاشته بود بنده عرض میکنم البته از دوره چهارم كه ۱۳۰۱ بود تا بحال اوضاع تغییر کرده است و باید در قانون استخدام تجدید نظر كرد بنده هم كاملاً موافقم آنوقت لیسانسیه و دكتر هیچ نداشتیم امروز بحمد الله داریم و خیلی هم جای تشكر است و باید مشعوف باشیم ولی با سه سطر نمیشود این را درست كرد باید دولت خیلی دقت كند مراتب و درجات را مشخص كند و بسنجد و يك لایحه كاملی تهیه كنند و لایحه ای باشد كه مواد او اصلاح كند قانون استخدام گذشته را تا منضم بشود به قانون استخدام گذشته اینجا شما ذكر كردید از لیسانسیه و دكترها و مهندسين بنده خودم تحقیقات كردم مثلاً مهندسين يك طبقه ای هستند كه از جوانان فاضل و خیلی ذی قیمت است وجودشان مهندسين هیچ تكلیفشان در قانون استخدام معلوم نیست یعنی طرز عملی كه هر روز باید با آنها بشود و خودشان يك لوايحي نوشته بودند و بین آقایان توزیع کرده اند و بنده آنها را كاملاً ذی حق میدانم. يك طبقه ای كه از نظر فنی احتیاجات ما بآن ها از همه بیشتر است بكلی بلا تكلیف هستند وقتی میخواهند در يك وزارتخانه ای استخدام بشوند اگر ضرورتاً تن در می دهند میگویند شما بیائید با رتبه ۲ استخدام شوید در صورتیكه يك نفر آدمی است كه در فنون معماری یا در فنون راهسازی دیپلمی دارد كه ارزش زیادی دارد زحمات فوق العاده كشیده است و اصلاً وجودش ذیقیمت است این است كه عرض كردم شما این را بطور ناقص و شتاب می گنجائید در قانون متمم بودجه و آنوقت يك قسمت از كار مردم را در حاشیه میگذارید و پارویی میگذارید و همین قانع میشوید كه فعلاً آن چهار نفری كه مزاحم بودند در قانون متمم بودجه تكلیفشان را معین كنید و دیگران بماند این هم غلط است پس در اینجا نظر معارضه و تنقید نیست نظر این است كه این نظر تا ابد اصلاح و تكمیل قوانین ما را ناقص میگذارد وقتی كه شما دیدید در قانون متمم بودجه نمی توانید سهولت يك چیزی را بكنجا بیاورید آنوقت ناچار

میشوید و فكر می كنید و آقایان فوراً آنها را تحت مذاقه قرار میدهند و آنها را كه مابه الاطلاق و احتیاج ملكت است آنها را اصلاح می كنند برای آنها فكری میکنند و لایحه ای تنظیم می كنند در تحت چند ماده و میآورند به مجلس و تكلیفش معلوم میشود ولی خطر اینكه در قانون متمم بودجه گنجانده شده این است كه هیچوقت این قوانین تكمیل نمیشود.

رئیس - آقای اعتبار (مخبر كمیسیون)

اعتبار - بطوری كه آقایان مسبق هستند محققاً آقای فرمانفرمایان از دوره چهارم میتوان گفت كه بودجه درست شده و به مجلس شورای ملی آمده است و از دوره دوم و سوم بودجه نبوده است يك رقم کلی بوده كه دخل و خرج های آن را معلوم میکردند میآورند به مجلس و جمع و خرجش اینجا تصویب میشده است بعد هم دولتهای وقت دستشان باز بوده و آن رقم کلی را هر طور كه میخواستند خرج میکردند ولی آن ترتیبی كه از دوره چهارم مقرر شده است. یعنی در دوره چهارم آمده اند و آن بودجه ای كه آقای فرمانفرمایان فرمودند دولت تشكيل داده و آمده است به مجلس شورای ملی در همان دوره چهارم هم قانون متمم بودجه برای طرز پرداخت و تنظیم بودجه ها به مجلس آمده كه البته خود حضرت والا هم توجه داشته اند البته در دوره چهارم قانون متمم بودجه با ۱۷ ماده بمجلس آمد ولی از سالهای بعد در دوره پنجم و ششم همیشه قانون متمم بودجه بایك احتیاجات بیشتری بایك مواد بیشتری به مجلس آمده و مجلس هم تصویب کرده است پس اینجا مسلماً يك چیز تازه ای نبوده است كه عرض كنم كه متمم بودجه مال ادواری بوده است كه مجلس درش دقتی نمیکرده یا اینكه مال حسالا است خیر از دوره چهارم این قانون متمم بودجه معمول بوده است و از دوره های بعد هم كه فرمایشات آقایان هیچ صدق نمیکند اینجا آمده است و آقایان اگر مراجعه بفرمایند ملاحظه میفرمایند كه مواد كثری هم بر آن اضافه شده (ملك مدنی - خود آقای محمد ولی میرزا در مجلس بودند) اینجا فرهنگستان البته هیچ

تغییری در کلمه بودجه و کلمه متمم بودجه و تفسیر آن نداده و ما هم تغییری نداده ایم، قانون متمم بودجه یعنی این قانون تکمیل می کند قانون بودجه را که خود آقا تصویب فرمودند اینجا مواد را آقای فرمانفرمایان درش وارد شدند و يك اشکالاتی هم داشتند که هر يك بنوبه خودش البته جواب داده میشود و خاطر آقایان هم مسبوق است که هیچ اهمالی کمیسیون بودجه نکرده است بلکه نهایت مراقبت را کرده است و بنظر بنده کاملاً هم لازم بوده است و هر قدر هم ازین بیشتر از نظر اجرای کار از نظر تنظیم کار از نظر پرداختها موادی لازم میشد هیچ اشکالی نداشت که کمیسیون بودجه با اموال موافقت بکنند و همین طوری که قبلاً بنظر بنده این مواد پیشنهاد شده است و کمیسیون بودجه با مطالعه درش دقت کرده است و تصویب کرده است، در موضوع نقل و انتقال فرمودند که نقل و انتقال را وزارتخانه ها مطابق بودجه حق دارند بدهند یا ندهند این را باید عرض کنم که وزارتخانه ها یعنی دولت از مجلس شورای ملی اجازه خواسته اند که بتوانند نقل و انتقال را در حدود بودجه خودشان بدهند و اگر مجلس شورای ملی تصویب کرد می توانند ولی اگر مجلس تصویب نکرد اینها هیچ نمیتوانند این کار را بکنند، البته از این قانون برای ما این نتیجه حاصل میشود که در غیر این صورت اینها هیچ نقل و انتقالی در مواد بودجه خودشان مطابق همان قوانینی که آقا تذکر دادند نمیتوانند بدهند ولی البته پیشنهاد شده است که در این قانون گذاشته شود و دولت یا اداره امنیه کشور آمده است این تقاضا را کرده که از لحاظ مقتضیات وقت و احتیاجات کشور میخواهیم این تغییرات را بدهیم و وقتی که دلایل آنرا دولت دید و شنید آن ماده را که در نظر داشته اند در قانون متمم بودجه گذاشته است که اگر مجلس شورای ملی تصویب بکنند این اجازه برای اینها حاصل خواهد شد و اگر نکنند این اجازه برای آنها نیست، پس این قسمت بنظر بنده اشکالی ندارد و بنده تعجب میکنم که چرا استدعایش دارد از قانون متمم بودجه اگر يك چیزهای دیگری راجع به قانون استخدام و راجع بقانون دیگری

دارید در قانون متمم بودجه باشد چه مانعی دارد و این لایحه یا يك لایحه دیگری که بیايد مجلس شورای ملی باید تصویب بکند آنوقت قانون شود بنظر بنده اگر جایش اینجا نیست یا آنجا است چه تأثیری دارد هیچ فرق نمیکند شما باید تصویب کنید چه این و چه آن حالا اگر هر کدام از این مواد را که واقعاً آقا موافق نباشند و تصویب نکنند میگذاریم کنار بمیل اکثریت مجلس شورای ملی اگر تصویب شد می رود پی کارش و آن قانون هم اگر بیايد همین حال را دارد، باضافه آقا باید توجه فرمایند که راجع بآن آقایان لیسانس ها و دکترها که فرمودند این قانون جدیدی نیست فقط همان قانون مربوط بآن است که واقعی داشت که در ضمن عمل بآن اوقاص و اشکالات برخوردند و حالا برای رفع نقیصه آن قانون موادی دولت در اینجا آورده که بنظر بنده صلاح هم در این بود که موافقت بکنند، اساساً این فکر که چون ما در دوره پنجم یا در دوره چهارم ۱۷ ماده داشتیم امروز هم باید داشته باشیم این فکر غلطی است، این يك فکر بی قاعده و بی جایی است و نباید این فکر را کرد، آن روز لازم بود که ۱۷ ماده داشته باشد و حالا قانون متمم بودجه لازم است که ۵۰ ماده داشته باشد، اینجا مجلس شورای ملی به کمیسیون بودجه اختیار داده است که در بودجه ها رسیدگی بکند و تفتیش بکند و پس از تصویب قابل اجرا است و این يك اختیاری است که مجلس شورای ملی بکمیسیون بودجه داده است ولی این قانون را ما به مجلس آورده ایم و از آن اختیارات کمیسیون بودجه استفاده نکرده ایم که مجلس شورای ملی یکان یکان مواد این قانون را به بیند و البته در هر يك از این مواد هم توضیحات لازم داده خواهد شد و هر يك از مواد را که آقایان تصویب فرمودند یعنی اکثریت تصویب نکرد دردمیشود و اگر پس از این توضیحاتی که داده شد اکثریت تصویب کرد قانون میشود، اینجا حضرت آقای فرمانفرمایان فرمودند که ۱۰ میلیون خرج میشود ۱۰ میلیون خرج میشود آقا؟ آقای فرمانفرمایان راجع بمقاطع کار گفتند

چند میلیون تومان داریم میدهم و ده میلیون تومان بجا و کجا بمعقیده بنده این حرف ها جز ایجاد وحشت و جز اینکه بر خلاف واقع باشد چیز دیگری نیست و این هم علش این است که مطالعه فرموده اند و اگر به بنده و یا یکی از آقایان اعضاء کمیسیون بودجه مراجعه میفرمودند ملاحظه میکردند که هیچ جای نگرانی نیست، موضوع دیگر که مربوط به مقایسه کاران است این است که دولت مطابق قرارداد خودش با مقاطعه کاران يك قراری دارد و آنها هم ملزم هستند که مطابق آن قرارداد کار کنند ولی حالا برخوردند هم مقاطعه کارها و هم دولت بوضعیت حاضر یعنی از هر جهت گرانی مصالح و کارگر بقدری زیاد شده که دولت از نظر انصاف و از نظر اینکه حقیقتاً اشکال وارد است و از نظر اینکه شکایات را وارد دانسته است این است که يك پیش بینی کرده است که تصدی ده نسبت بقرارداد اولیه دقت بکنند و اجازه خواسته است که اگر واقعا دید که يك مقاطعه کاری واقعا ضرر میکند دولت نظر ندارد و مجلس شورای ملی هم نظری ندارد که او در اثر بالا رفتن مزد و قیمت مصالح ضرر بکند و کار ساختمان دولت متوقف شود، نظر این است که بالاخره او ضرر نکند و کار دولت هم انجام شود، این است که اینجا اجازه ای گرفته اند که این قرارداد را آنها ای که شکایت میکنند يك تجدید نظری اگر خواستند بکنند تصدی ده نسبت بقرارداد اگر واقعا شکایات وارد بود بموجب این قانون بآن مبلغی که با آنها قرارداد بسته شده است يك افزایشی قائل شوند ولی اینجا صحبت از ده میلیون یا چند میلیون تومان نیست و شما نمیدانید که اصل قرار داد چقدر است؟ و اصلاً شاید اصلش به ده میلیون تومان نمیرسد، معارف آذربایجان را فرمودند میخواستیم عرض کنم آقایان نمایندگان برای سهمیه هائی که برای ایالات و ولایات تعیین شده است همه کله مندد و حق هم دارند ولی در قسمت آذربایجان اگر ما نسبت بگیریم نسبت بودجه وزارت فرهنگ و تقسیماتی که نسبت به تمام شهرستانها حتی مرکز شده است ملاحظه میفرمایند که نسبت به آذربایجان همیشه مجلس شورای ملی و دولت يك نظر ارفاقی بیشتری داشته است و مخصوصاً بودجه

آذربایجان یعنی بودجه فرهنگ آذربایجان با رقمی که وزارت فرهنگ برای ریاست خراسان قائل شده (۷۵٪) صدی هفتاد و پنج بیشتر است این را برای نسبت عرض میکنم و اگر ما بخواهیم حقیقتاً جمعیت را در نظر بگیریم اگر بخواهیم عایدات را در نظر بگیریم اگر بخواهیم وسعت خاک را در نظر بگیریم ملاحظه خواهیم فرمود که در قسمت آذربایجان هیچ فروگذار نکرده است دولت در قسمت فرهنگ و سایر کارهای آذربایجان يك قدم بلندتری برداشته است و بنظر بنده بایستی هم که برداشته باشد، پس نظر آقای فرمانفرمایان صرفاً در این نظر این است که خواستند نسبت بموکلین خودشان اظهار وجودی کرده باشند و الا اگر تشریف آورده بودند در کمیسیون بودجه و اطلاعاتی حاصل کرده بودند این فرمایش را نمیکردند، من هم از همکاران شما هستم و ما هم قبول داریم حضرت والا نماینده آذربایجان و طرفدار کارهای آذربایجان هستید ولی بهتر این است که تشریف بیاورید در کمیسیون بیائید اینجا ارقام را به بینید مقیاس را ملاحظه فرمائید نسبت هائی که معلوم شده است ملاحظه فرمائید آنوقت این اعتراض را بفرمائید، راجع بموضوع مهندسین که ایشان اظهار کردند خواستم عرض کنم که فرمایشات ایشان صحیح است ولی موضوع این است که مهندسین اصلاً قانون استخدام ندارند ولی بعداً مذاکره شد که يك قانونی برای این کار تهیه و بمجلس پیشنهاد شود و البته وقتی که پیشنهاد شد در آن موقع باید آقای فرمانفرمایان اظهار میل کرده و توجهشان را نسبت باین طبقه عطف توجه فرمایند هر قدر واقعاً لیاقت و شایستگی آنها است نسبت بآنها اظهار ارفاق بشود ولی این جا تطبیق نمیکند، این جا هر کدام طبقه را ملاحظه فرمائید لیاقت ها و پزشکها و کثرت مستخدمین قضائی و کشوری و لشکری هر کدام يك قانون خاصی دارند که از مجلس شورای ملی گذشته است و لازم است بلکه قانون است که در هر سال باید در قانون متمم بودجه اشل مستخدمین لشکری و کشوری و قضائی ما در قانون متمم بودجه روشن شود و چون قانونی هنوز برای مهندسین نگذاشته است در قسمت

اصلاحش هم نمیتوانیم صحبت کنیم و صحبتش برای بنده مورد ندارد فقط در قسمت دیگرها و لیسانس های قانونی گذشته است که با قانون افزایش که از مجلس شورای ملی گذشت اشکالی در پرداختهای آنها پیش آمده برای رفع این اشکالات دولت یک همچو ماده را پیشنهاد کرده و کمیسیون هم چون نظارش تسهیل کار دولت بوده البته مقتضی بود که با نظر دولت موافقت بکند. اساساً بنده میدانم چرا اینطور میگوئیم که چرا فلان قانون در قانون متمم بودجه است این که جزو فقره از کار مردم چیز دیگری نیست بالاخره قانون متمم بودجه همان قانون است که آمده است به مجلس شورای ملی و شما هم بحث میکنید و شما هم که عرض نمیشوید. در قانون متمم بودجه میتوانید همان نظر را اظهار کنید که در قانونی که دولت به مجلس پیشنهاد میکند فقط تفاوتش این است که این طرز وقت را کمتر گرفته و بیشتر دقت میشود (بعضی از نمایندگان ختم جلسه).

رئیس - آقای وزیر پیشه و هنر و بازرگانی.

وزیر پیشه و هنر و بازرگانی - بنده توضیح مفصلی نمیتوانم بگویم به آقایان عرض کنم جواب آقایان را آقایان و آقای اعتبار توضیح فرمودند و آنچه که مربوط میشود به مندرجات مواد برای اینکه تکرار نشده باشد حالا چیزی عرض نمیکنم و در مواد وقتی که صحبت شد جواب عرض میکنم و از جمله راجع بوام، فقط یک موضوع کلی را خواستم حضور آقای فرامانفر مائیدان عرض کنم. توضیحاتی که در بودجه فرمودند شاید یک توضیح تفصیل و تفسیر بودجه باشد. ولی این را خواستم عرض کنم این قانون متمم بودجه از لحاظ این تشکیل شده است که یک مخارج تازه ای را ایجاد کند چون فرمودید که مثلاً ده در صد اجازه میخواهند که به مقاطعه کارها بدهند و اگر چنانچه بدهند خسارت زیادی وارد میشود و بطور جبران میکنند و اینطور تصور فرمودند که اگر این اجازه داده شود ۱۵ میلیون تومان با چند میلیون تومان خرج خواهد شد زائد بر ارقامی که در بودجه تصویب شده خواستم عرض کنم همچو چیزی نیست مخارجی را که

کمیسیون مبتکرات - آقایان:

روحی - مجد ضیائی - ساکینیان - فرشی - منشور -
تالینی.

بعضی از نمایندگان - ختم جلسه.

رئیس - آقای مخبر فرمايشی داشتید! اجازه نان محفوظ است

۵ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه |

اجازه میفرمائید جلسه را ختم کنیم (صحیح است)
جلسه آئینه روز سه شنبه ۱۰ شهریور ماه سه ساعت و نیم قبل از ظهر دستور هم بقیه شور لایحه متمم بودجه (مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

دولت میتواند بکند منحصر خواهد بود باقلامی که در بودجه کشور نوشته شده است و اینجا يك اجازه خرجی میخواهند مثلاً دیگر برای ساختمانهای خودش وزارت راه یا یکی از وزارتخانه های دیگر در بودجه خودش اگر ۱۰۰ میلیون ریال فرضا پیش بینی کرده باشد و البته خرج آن صد میلیون ریال باید منطبق بشود بر مقررات. از جمله مقررات یکی قانون محاسبات عمومی است از جمله مواد قانون محاسبات عمومی این است که يك خرجی را اگر بخواهند بکنند طبق مزایده یا مناقصه باید باشد حالا يك قراردادی را بترتیب مناقصه بسته اند البته دولت اجازه ندارد که بیاورد آن قرارداد را حذف کند و يك چیز بیشتری بپردازد اینجا اجازه میخواهند که يك چیزی علاوه بر آن مبلغی که تعیین شده بپردازد ولی از چه محل از محلی که در بودجه شان هست اگر در بودجه دارند که میتوانند بپردازند اگر ندارند که باید منصرف شوند یا يك قانون تازه ای بیاورند يك مبلغی بر اعتبار ساختمان آن وزارتخانه اضافه شود و الا تصور فرمائید که این اجازه هایی که داده میشود عبارت خواهد بود از اضافه از مخارجی که در بودجه هست. این فقط مربوط به طرز جریان و عمل آن خرج است که در قانون پیش بینی میشود.

۴ - اعلام اسامی اعضاء کمیسیونهای خاص
و کمیسیونهای مبتکرات و عرایض |

رئیس - بر حسب نظر مجلس شعب ۶ گانه کار خودشان را انجام دادند و گزارش آن برای استحضار آقایان به عرض میرسد کمیسیون رسیدگی به حساب در آمد کارمندان دولت که از هر شعبه دو نفر انتخاب شده اند.

آقایان: بارکاتی - ثقة الاسلامی - فرامانفر مائیدان - افخمی
دکتر قزل ایباغ - ذوالقدر - طباطبائی - مخبر فرهمند - طوسی
مهدب - کودر زیا - آزادی.

کمیسیون عرایض - آقایان:

اصفهانیان - لاریجانی - حریری - اصفهانی - کرکابی

رهبری.